

Fagdag Rus og Psykiatri

-

Helse Fonna

16. Okt 2024
Lars Johan S. Hereid

1

Kontakt informasjon

Lars Johan S. Hereid
Oslo / Haugesund

98 28 98 73
lj@hereid

2

Observasjoner fra en pårørende

(En lekmanns perspektiv)

3

Hvorfor er jeg her?

4

Min mor ble drept i Haugesund 20. Feb 2019

Hun ble drept med 8-10 slag mot bakhodet med en hellebard på et kosteskaft

Gjerningsmannen er dømt 22 ganger tidligere og skutt av politiet i selvforsvar

Vold

Vinningskriminalitet

Rus

Stjålet pansret kjøretøy

Forsøk på å stjele uniformert politibil

Vold i nære relasjoner

I tillegg er mange straffesaker henlagt pga tvil om tilregnelighet etter siste opphold i institusjon

5

Er vi mellom stolene eller er det for få stoler?

6

Hvilke stoler har vi i dag?

Ikke tilregnelig (Pr definisjon frikjent)		Dom på tvungent psykisk helsevern
Tilregnelig	Bot eller Fengsel	Forvaring
	Ikke alvorlig eller begrenset gjentakelsesfare	Nærliggende fare for ny alvorlig kriminalitet

7

Hvilke stoler har vi i dag?

Ikke tilregnelig (Pr definisjon frikjent)	?	Dom på tvungent psykisk helsevern
Tilregnelig	Bot eller Fengsel	Forvaring
	Ikke alvorlig eller begrenset gjentakelsesfare	Nærliggende fare for ny alvorlig kriminalitet

8

? = Henlagt på grunn av tvil om tilregnelighet

- **1525 personer har fått to eller flere voldslovbrudd henlagt på grunn av tvil om tilregnelighet**
- **De som har fått henlagt mer enn et voldslovbrudd har fått henlagt til sammen 7020 lovbrudd (4,6 lovbrudd i snitt)**

9

Tall og oversikter

(Tidskriftet August 2024 og Kripos 2022)

431 personer var dømt

286 hadde erfaring fra soning

140 hadde vært i "?" boksen

186 personer hadde man studert psykisk sykdom siste 2 årene.

151 av 186 hadde vært i psykisk helsevern

106 av 186 med psykoselidelser

109 av 186 med rusproblematikk

HVIT N=19 (14%)	GRØNN N=40 (30%)	GUL N=36 (27%)	RØD N=38 (29%)
Ikke registrert i politiets systemer før drapet/ drapsforsøk.	1-2 tilfeller av mindre alvorlig vold eller trusler / noen få andre straffbare forhold, ofte langt tilbake i tid før hendelsen.	Minst ett tilfelle av vold før hendelsen. Ofte noen andre straffbare forhold, i en del tilfeller nært i tid til gjerningen.	Svært mange straffesaker før hendelsen, som regel også svært omfattende kontakt med politiet i andre sammenhenger. Flere tilfeller av vold/ truende atferd.

11

Hva betyr ordet samfunnsvern for dere?

Samfunnsvern er ikke definert i ordboken - det åpner for at ulike fagområder kan ha forskjellig definisjon.

Samfunnsvern i denne sammenhengen brukes i betydningen vern av samfunnet mot ny, alvorlig vold som kvalifiserer til tvungent psykisk helsevern.

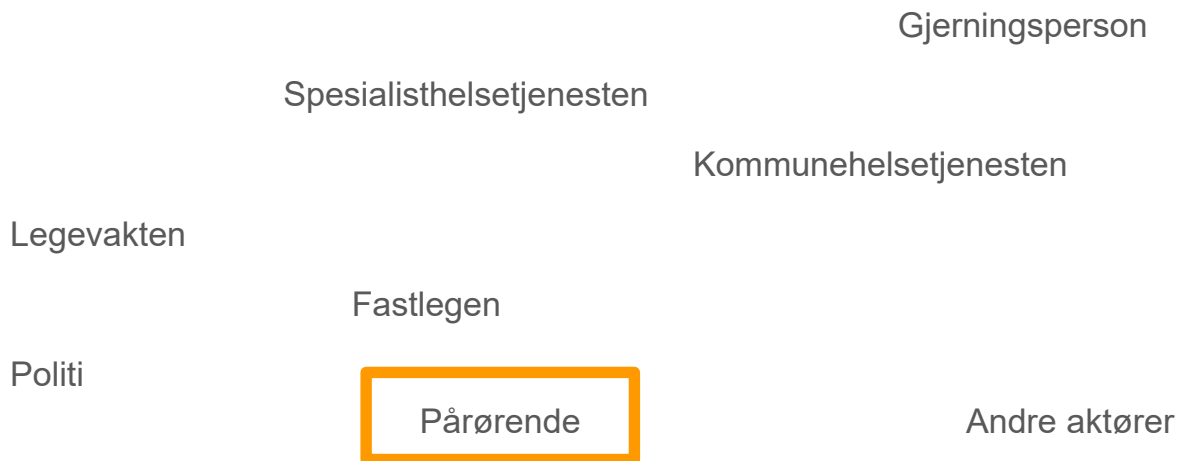
Sifer - Utskrivningsklare pasienter i sikkerhetspsykiatrien

12

Hvem er aktørene?

13

Aktører som skal samarbeide

14

Pårørende - Psykiatrien

Er nærmeste pårørende virkelig nærmeste pårørende?

- Ikke uvanlig at nærmeste pårørende byttes til personer som ikke har historikk
- Blir det nærmeste pårørende som betaler bot hvis de ringer politiet?

Ved tvungen observasjon eller tvungent psykisk helsevern har den som i størst utstrekning har hatt varig og løpende kontakt med pasienten tilsvarende rettigheter som den nærmeste pårørende

 Helsedirektoratet

PÅRØRENDES RETTIGHETER

Informasjon til pårørende
av pasienter med psykiske lidelser
og rusmiddelproblemer

15

Pårørende - I en krise

- Hvem er kriseteamet opprettet for?
- Ute i media 3 dager før de hadde kontakt med Senior
 - De hadde sendt tekstmelding til feil telefonnummer 2 ganger.
 - Forslag om nytt møte om en uke
- Psykolog? Snakk med fastlegen om du kan få en rekvisisjon

Spørsmål til dere:

- Evaluerer dere hjelpen som har blitt gitt av kriseteam?
 - Hjelper kriseteamet med det som det er behov for?
- Får familien til den som har utøvd vold oppfølging?

16

Observasjoner - Psykiatrien

Hjelp og faresignaler

- Hvordan fungerer personen utenfor behandlingssituasjonen?
- Ny kjæreste og kjent bivirkning

Hvem skal eie dokumentasjon på utøvd vold? Er det helsevesenet eller politiet?

“Vi har et krav til faglig forsvarlighet. For å sikre dette kan det være nødvendig å innhente opplysninger fra politiet om voldshistorikk. Likevel har vi taushetsplikt, og det bør det være en god grunn for å be om rullebladet til pasientene. - De aller fleste som kommer til behandling for alvorlige psykiske lidelser er heller ikke farlige, påpeker han. Skal vi da rutinemessig innhente opplysninger fra politiet på samtlige?”

17

Evaluer, evaluer og evaluer?

18

Rapporter knyttet til Kongsberg saken

13. Oktober 2021 - 5 stykker blir drept

8. Mars 2022 - Statsforvalterens rapporter (1)

- a) Fastlege
- b) Spesialisthelsetjenesten

18. Mai til 8. Juni 2022 - Rettssak

14. Juni 2022 - Politihøgskolens rapport (2)

26. Januar 2023 - Statens undersøkelseskommissjon for helse- og omsorgstjenesten - UKOM (3)

+ en rapport fra Kongsberg Kommune om krisehåndteringen (4)

19

Gjerningsmannen i Haugesund

Siste dom når han var vurdert som tilregnelig var vold i nære relasjoner (faren).

Huset til venstre er huset han ble skrevet ut til fra spesialisthelsetjenesten og hvor han tidligere var dømt for å utøve vold mot faren. Det var ikke det anbefalte bostedet. Kan dette ha vært omfattet av avvergingsplikten?

Evaluerer man hendelser tverrfaglig for å sikre at all relevant informasjon var tilgjengelig for de som til enhver tid var ansvarlige? Er den som dere mener er ansvarlig enige i at de er ansvarlige?

22

En rettssak er der ikke for læring, men for gjerningsmannens rettssikkerhet

HAUGALAND TINGRETT

DOM

Avsagt: 12.11.2019
 Saksnr: 19-133134MED-HAUG/
 Rettens leder: Tingrettsdommer Leif Egil Holstad

“Hvorvidt noe kunne vært håndtert annerledes i desember 2017 og i tiden frem mot den tragiske hendelsen den 19.02.19 er et betimelig spørsmål. Dette er imidlertid uansett forhold som ligger utenfor det denne rett skal vurdere og ta stilling til. Det antas at de aktuelle instanser på bakgrunn av sakens karakter og tragiske utfall på eget initiativ har gjennomgått de ulike sider av saken med tanke på om noe kunne vært håndtert annerledes og hvilke erfaringer en kan trekke ut av dette.”

23

Videoklipp TV2 Nyheter

<https://fb.watch/vfPUQHAG4e/>